

Kostnadsfri. — 5) Ej beträckt af något, som hinder, skymmer, stänger, upptar plats, o. s. v. *F-t fällt*, utan skog, berg och byggnader. (Fig.) *Hafva f-t fällt för sina bemödanden*, ej hafva hinder att motarbeta. *I f-a luften*, utom hus, på mark eller sjö, der luften ej är stängd. *Under f. himmel*, utan tak öfver sig. *F. utsigt*, ej stängd af något, som skymmer för. *Hafva f. utsigt öfver hela trakten*. *F. plats*, ej bebyggd. — *Syn.* Öppen. — 6) Ej underkastad inskränkande förbud eller reglementariskt tvång. *F. handel*. *F-t yrke*, ej underkastadt skråtvång (se äfv. B, 2). I samma mening säges äfv. *F. handtering, näring*. *F. press*, tryckfrihet. *F. öfversättning*, ej ordagrann. — 7) Tillåten. *F. vara*, ej till införsel förbjuden; äfv. ej underkastad afgift. *F-t aftåg*, tillåtelse för fiender att obehindradt aftåga ur en af dem innehäfd fästning, stad, o. s. v. *Hafva f-t tillträde till någon*, hafva tillåtelse att få träda in till någon vid hvad tid som helst på dagen. — 8) Ej tvungen; ej besvärad af umgängestvång, etikett, o. s. v. *F. gång*. *F-t skick, väsende*. *F. umgängeston*. *F-t språk*, frimodigt, utan afseende på person. *Hafva f-t språk*, få säga, hvad man vill, utan att någon tager illa. — *Syn.* Ledig, Ötvungen, Obesvärad. — 9) Som ej håller sig vid det skickliga och passande. *Ett f-t väsende* (jfr. äfv. B, 8), oanständigt, opassande. *F-a maner*. *F-t tal*. *Föra ett f-t lefnadssätt*, vara utsväfvande. — *Syn.* Oanständig, Opassande, Fräck, Oförskämd. — 10) Som anstår en fri (i motsats till slaf). *De f-a konsterna*. Jfr. *Konst*. — 11) (kem.) *F-t värme*, det, som kroppar, utan förändring i sin aggregationsform, kunna mottaga eller släppa, och som alltid verkar på vår känslor och på termometern. Jfr. *Bunden*.

FRIA, v. a. 1. I. (af *Fri*) Frikänna, frikalla. *Bättre f. än fölla*, bättre frikänna en anklagad, än fölla honom, när bevisen emot honom icke äro fullt bindande. *Ett f-nde vittne*, hvars vittnesmål är af innehåll, att det kan föränleda den anklagades frikännande.

FRIA, v. a. 2. II. (pop. o. fam.; ursprungligen *Frida* af *Frid*) Freda. *F. någon för en persons förföljelser*. *Hon hotade gossen med stryk, men jag fridde honom*. — *F. sig*, v. r. Freda sig. *Höken höll på att taga hönan, men hon fridde sig den gän-gen*.

FRIA, v. n. 1. III. 1) Begära till äkta. *F. till en flicka*. *Han f-r efter penningar*, vill gifta sig, för att få penningar med sin hustru. *F. för någon*, i en annans ställe framföra hans begäran att få någon till hustru. — *Syn.* Begära till äkta, Begära en flickas hand, (fam.) Bocka sig för en flicka, (gam.) Gilja. — 2) (fig. fam. skämtv.) *F. till*, fika efter, eftersträfvat.

Anm. Ordet härledes af somliga från *Freya*, som äfven betydde Fru, hustru. Jfr. *Freya*, 2. Ordet betydde eljest ursprungligen *älska*, på samma sätt som det mäsogötiska *Frijan* och det holländska *Vrijen*.

FRIANDE, n. 4. Handlingen, då man friar (I o. II). *Den anklagades f. Dufvans f. för höken*. — 2) Se *Frieri*.

FRIARE, m. 5. En, som friar (III). Brukas äfv. i fig. hem., t. ex.: *F. till en sysla*.

FRIAREBREF, n. 5. Bref, hvaruti man friar (III) till någon. Äfv. *Friarbef*.

FRIAREFOT, m. 3. sing. *På f.*, i egenskap af friare, i en friares skick och tillstånd.

FRIARETANKAR, m. 2. pl. (fam.) Tanke på att fria. *Gå i f.*, tänka på att fria.

FRIARLIK, a. 2. Som har utseende af eller vanligen anträffas hos en friare. *Han ser så f. ut*. *F-a fasoner, manér, later*.

FRIARSTATEN, m. 3. sing. def. (fam. skämtv.) *Vara på f.*, hålla på att fria.

FRIBAGARE, m. 5. Bagare vid en armé, som handlar med bröd, utan att vara fältbagare.

FRIBATALJON, fri'batalljón, m. 3. Se *Fri-corps*. [— taillon.]

FRIBILJETT, fri'billjätt, m. 3. Kostnadsfritt inträdeskort (till bal, konsert, spektakel, o. s. v.) [— billett.]

FRIBLADIG, a. 2. (bot.) *F-t blomfoder*, när blomfoderbladen sines emellan äro fria. *F. blomkrona*, som utgöres af sines emellan fria blad.

FRIBOREN, fri'bårränn, a. 2. neutr. — et. Fri (A, 4) född, af fria föräldrar, ej af trälrar.

FRIBREF, n. 5. 1) Urkund, hvarigenom vissa friheter eller privilegier blifva någon förlänade. — 2) Den tillåtelse, som Frankrike och England m. fl. länder under Napoleons regering meddelade handelsskepp att idka fri handel. — *Syn.* Licens. — 3) (särskilt i Sverige) a) Den handling, hvarigenom Kommersekollegium förklarar ett fartyg berättigadt till svenska fartygs friheter och förmåner. — b) Bref, som portofritt får afsändas med posten.

FRIBRÖD, n. 5. 1) Se *Fattigbröd*. — 2) Fritt uppehälle, som af någon offentlig inrättning bestås en person, hvilken der för listiden blifvit inlost.

FRIBYTARE, m. 5. Se *Sjöröfware*.

FRIBYTERI, n. 3. Se *Sjöröfveri*.

FRICADELL, se *Frikadell*.

FRICASSÉE, FRICASSERA, se *Frikassé, Frikassera*.

FRICORPS, fri'kå'r, m. 3. 1) (fordom) Arméafdelning, bildad af öfverlöpare, landstrykare, äfventyrare o. d., hvars tjenstgöring endast räckte så länge, som kriget varade, brukades som lätta trupper och användes emot fienden på de farligaste punkterna, emedan förlusten af dem lättast kunde bäras. Åtnöjdo en viss efterlåtenhet i disciplin, hvaraf namnet. — 2) (i sednare tider) Arméafdelning, bestående af frivilliga fosterlandsförsvarare och använd mest i det lilla kriget. — Angående stafningsättet, jfr. *Corps*.

FRICITION, se *Friktion*.

FRID, a. 2. (det gamla *Fridur*, i fem. *Frid*) Dägelig, fager. Brukas ännu någon gång i poesi. Deraf *Frilla* (se d. o.).

FRID, m. 3. 1) (i lagspråket) Allmän säkerhet i landet. *Fred* brukas dock numera allmänt, utom i sammansättningarna: Hemfrid, Qvinnofrid, Kyrkofrid, Tingsfrid, Landsfrid och Vägafrid. — 2) (i andlig mening) Lugn i själen, sinnesslugg, samvetsro. *Hvad är högre att skatta än själens f.?* *F. vare dig!* *F-ens Gud helge eder ande, själ och kropp etc.!* *Fara med f.*, dö i ro, med glädje. *Herre! nu låter du din tjena-re fara med f.* *Sofve han i f.!* *F. öfver hans minne!* — Jfr. *Anm.* under *Fred*.

FRIDAG, m. 2. Dag, då man är ledig ifrån arbete, tjenstförrättning, o. s. v.

FRIDKULLA, f. 1. (af *Frid*, fred, och *Kolla*, flicka) Så kallades fordom i Sverige en prinsessa, som förmäldes med någon utländsk furste, till bestående af med honom sluten fred.

FRIDLÄND, fri'dländ, n. 5. Så kallades fordom det land, som var fredligt och tryggt för främmande och resande.